

«Fremskrittspartiet kan tenke seg å totalforby bruk av særlig farlige eller ødeleggende stoffer eller produksjonsmetoder.»

FRA FREMSKRITTPARTIETS PROGRAM

Innhold:

Velger bort gasskraft

I motsetning til for fire år siden, har det nærmest vært taust om gasskraft i valgkampen. Underlig, mener valgforsker Bernt Aardal.

• side 4

Samles på Blindern

11 forskningsinstitusjoner for miljø og utvikling planlegger å samles under ett tak på Blindern i Oslo.

• side 6

Vindkraft på Kola

I september reises den første vindmøllen utenfor Murmansk. Utbyggerne ønsker å erstatte Kola Atomkraftverk med vindmøller.

• side 6

Snill El Niño kommer snart

El Niño dukker snart opp igjen, men denne gangen i en snillere variant.

• side 7

Mindre skog enn antatt

En satelittundersøkelse fra FNs miljøprogram viser at verdens skoger er mindre enn tidligere antatt.

• side 8

Siri støtter scooterfolk

(Foto: Nicolai Prebesen, Scanpix)

Åtte kommuner deltar i et forsøksprosjekt hvor de selv bestemmer scooteløyper, men departementet vil ikke vente på resultatene fra forsøket før de utvider ordningen til alle kommuner.

Direktoratet for naturforvaltning fikk klar beskjed av Miljøverndepartementet om å endre reglene for scooterkjøring. Endringsforslaget kom kort tid før valget, før et forsøk med de nye reglene er ferdig.

Allerede kommende vinter kan det bli tillatt med organiserte og guidede snøscooterturer. Kommunene skal også få adgang til å åpne for scooterkjøring langs ubruyete veier i skog og fjell.

• side 5

Anmelder avfallsbrenning

Flere kommuner har begynt å overvåke og anmelde bedrifter og privatpersoner som brenner avfall i stedet for å levere det til godkjente mottak.

I Tromsø har avfall blitt brent

ulovlig i årevis. Kommunen har hele 250 slike avfallssaker til behandling, men til tross for flere graverende eksempler kan kommunen se en forbedring.

• side 3

Billigere buss

Fra neste skoleår skal ungdom og studenter få billigere kollektivtransport. Regjeringen foreslår å gi studenter 30 prosent rabatt på for eksempel månedskort. Rabatten skal økes til 50 prosent i kommende stortingsperiode. Ungdom mellom 16 og 19 år vil ifølge for-

Leder

vil innen fylket for rundt 300 kroner i måneden.

Sentrumspartiene og SV har tidligere gått inn for å gi ungdom og studenter 50 prosent rabatt. Dermed burde regjeringens forslag være sikret flertall.

For en gangs skyld en god nyhet for kollektivtrafikken, noe det ikke har vært mange av. I løpet av de siste 15 årene har tilskuddene til buss og bane blitt kraftig redusert. I Trondheim utgjør det offentlige tilskuddet bare 40 øre av hver bussbillett til 22 kroner. Mens kollektivtrafikken i byen fikk 43 millioner fra det offentlige i 1991, får den bare 8 millioner i år. Samtidig planlegges det å bygge en ny vei til nærmere én milliard kroner i den trønderske hovedstaden.

Dessverre er ikke dette noe enestående eksempel på at veinbyggerne får milliarder, mens buss og bane får mindre og mindre.

Forslaget om ungdoms- og studentrabatt er derimot positivt både for studentenes lommebok og miljøet. At staten gir kollektivselskapene full kompensasjon, bør være en selvfølge. I tillegg trenger kollektivtrafikken et skikkelig løft, før kvaliteten blir enda dårligere. Penger er det tross alt nok av i samferdselssektoren. ■

Rødt nei til grønne avgifter

Den danske regjeringen vil øke de grønne avgiftene, men får blankt nei fra sine samarbeidspartnere på venstresiden. Regjeringen legger opp til at både private og næringslivet må betale mer for miljøbelastning fra neste år.

– Vi vil ikke være med på

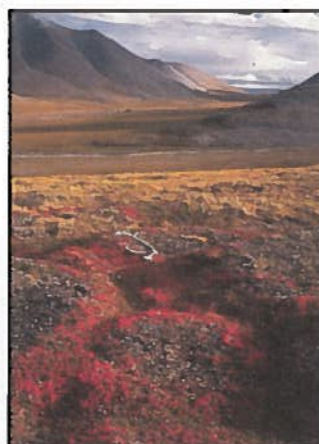
noen form for økte grønne avgifter til alminnelige familier, sier Enhetslistens talsmann Frank Aaen til Politiken. De vil i stedet ta inn de 1,2 milliarder danske kronene ved å øke miljøavgiftene til næringslivet. Heller ikke Sosialistisk Folkeparti vil øke avgiftene til private husholdninger.

Finansminister Pia Gjellerup påpeker prisjustering utgjør en del av økningen.

– Hvis vi ikke regulerer avgiftene etter pris- og lønnsutviklingen, tilsvarer det jo en avgiftslettelse, sier Gjellerup til Politiken. ■

Flertall for oljeboring i Alaska

USAs president George W. Bush ligger an til å vinne den første runden i slaget om oljeboring i Alaska. 12 av de 23 medlemmene i Senatets energikomité vil åpne for boring i det verdede området, viser en rundspørring fra nyhetsbyrået Reuters. Komiteen gjenopptar diskusjonene om energiplanen til Bush den andre uken i september. Selv om komiteen ser ut til å gå inn for boring, er det fortsatt usikkert hva flertallet i Senatet vil gå inn for. ■

Maridalen vernet

På sin siste regjeringkonferanse før valget, opprettet regjeringen et verneområde i Maridalen utenfor Oslo. Dermed må planene om å bygge golfbane i dalen skrinlegges.

– Dette vedtaket er utrolig viktig og veldig gledelig. Nå er et svært populært friluftsområde sikret for Oslos befolkning, sier miljøvernminister Siri Bjerke. ■

Amputert skogvern

Sterke næringsinteresser bidrar til at det er en betydelig redusert «Verneplan for barskog i Midt-Norge» Siri Bjerke nå legger fram.

Av opprinnelig 282 registrerte områder ble til slutt 28 barskogsområder vernet av Kongen i statsråd, den 31. august.

Områdene inngår i Verneplan for barskog i Midt-Norge og dekker et areal på 118,4 kvadratkilometer. Av disse er om lag 40 produktiv skog. Den nasjonale barskogsplanen har som mål

å sikre 415 kvadratkilometer produktiv skog, og til nå er om lag 345 kvadratkilometer sikret. Miljøorganisasjonene har lenge vært kritiske til at Norge verner langt mindre skog enn våre naboer Sverige og Finland. Miljøvernminister Siri Bjerke er derimot fornøyd.

– Jeg er svært fornøyd med at

nettopp denne delen av barskogsplanen nå er vel i havn. Dette er Norges regnskog, sier hun.

De 28 områdene befinner seg i Nordland, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag.

Det europeiske hovedområdet for den nordlige regnskogen strekker seg fra Agdenes og Snillfjord i sør, nordover langs Fosenhalvøya og Namdalsområdet og videre nord til Rana kommune. ■

Anmelder avfallsbrenning

Enkelte kommuner er lei av at bedrifter og privatpersoner brenner avfall i stedet for å levere det til godkjente mottak. Nå blir synderne politianmeldt.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

Rana kommunes miljøvernssjef Hilde Sofie Hansen, er en av dem som går hardt til verks for å stoppe denne type forurensning. Hun skal holde ekstra øye med bedrifter som brenner avfallet sitt i stedet for å levere det til godkjente mottak, og tilføyer at reaksjonen avhenger av forurensningsgraden. Hansen har vært i dialog med politimesteren i Rana, som opplyser at de rykker ut i de tilfeller kommunen kommer med anmeldelse.

– Svært mange brenner avfall i stedet for å levere det til godkjente mottak. Det dreier seg om alt fra plast, via trykkimpregnerte saker, bildekk og isopor, opplyser Hansen.

250 saker til behandling

Det er kostbart å levere avfall. Miljøvernssjefen frykter at folk bryter forurensningsloven for å spare penger. Men hvorvidt prisreduksjon er en løsning ønsker ikke Hansen å diskutere.

– Erfaringsmessig vil en bedrift som er nødt til å levere avfall og betale for det, i neste omgang tenke på å redusere av-

fallsmengden, mener miljøvernssjefen.

I Tromsø har privatpersoner og bedrifter som har brent avfall ulovlig i årevis vært et stort problem for kommunen.

– En bedrift har blitt politianmeldt, i tillegg er en virksomhet blitt ilagt forurensningsgebyr. I dag er om lag 250 saker til behandling på teknisk avdeling, men enkelte gjør opp for seg etter pålegg fra kommunen, forteller miljøingeniør ved renovasjonskontoret i Tromsø, Marek Cuhra.

Han forteller at bedriften som ble anmeldt var en campingplass som i samarbeid med kommunen skulle sørge for kildesortering for turister. I stedet viste det seg at campingplassen brente avfallet ulovlig innenfor sitt eget område.

Umoderne nordlendinger

For å levere ett tonn usortert avfall koster det cirka 2280 kroner pluss moms. Det er ifølge Cuhra omtrent samme pris som i resten av landet.

– En skal ikke utelukke at prisen er for høy, men også latenskap ligger til grunn for at folk bryter forurensningsloven. Folk i Nord-Norge har beklageligvis

I Tromsø har privatpersoner og bedrifter som har brent avfall i årevis vært et stort problem for kommunen. (Foto: Audun Garberg)

tradisjon for småbrenning, sier Cuhra som har flere eksempler på nordlendingers elendige avfallshåndtering.

– Vi har blant annet registrert at under byggeprosjekt graver byggebransjen hull i bakken for å bli kvitt avfallet. Tenk å kjøpe bolig til 1,8 millioner kroner, og så ligger det en masse søppel i grunnen, sier Cuhra oppgitt.

Også miljøvernssjefen i Rana kommune, er oppgitt over nord-

lendingens tradisjon for småbrenning.

– De har ikke skjont at vi har gått over i en moderne tid, sier Hilde Sofie Hansen.

Men til tross for graverende eksempler kan Tromsø kommune se antydninger til forbedring blant innbyggerne.

– Vi mottar færre saker og det er jo positivt, men dessverre er gammel vane vond å vende, sier Marek Cuhra. ■

Millioner av amerikanere brenner avfall

Åpen brenning av avfall er ulovlig i størstedelen av USA, men enkelte landlige områder tillater fortsatt en slik praksis. Miljøvernndirektoratet (EPA) har anslått at omkring tre millioner mennesker fortsatt blir kvitt avfallet sitt ved å brenne det.

Brenning av avfall i en tønne i

hagen kan gi dioksinutslipp til luft tilsvarende et veldrevet kommunalt forbrenningsanlegg som betjener tusenvis av personer, viser et studie utført av EPA. Åpen brenning av avfall i tønner kan altså være et av de største kildene til luftbårne dioksin- og furanutslipp. ■

Landets største dioksin-kilde

Miljøverndepartementet i Sveits kom for to år siden med en advarsel til husholdningene om at brenning av avfall i hager eller i ildsteder var landets største kilde til dioksinforurensning. Departementet slo fast i en melding at ukontrollert brenning førte til utslipp av opptil 10.000 ganger

mer dioksin per kilo avfall, enn bruk av moderne forbrenningsanlegg for kommunalt avfall. En offisiell representant påsto at årsaken til slik brenning var at enkelte husstander ville unngå betaling av lokalt avfallsgebyr. Brenningen forekom for det meste i øde omgivelser. ■

Natur & miljø Bulletin

Redaktør: Audun Garberg (tlf. 22 40 24 25)

Redaksjon: Jens Petter Toldnes (tlf. 22 40 24 23),
Tone Mikalsen (tlf. 22 40 24 24)

Adresse: Postboks 342 Sentrum, 0101 OSLO,
Tlf. 22 40 24 00, Faks: 22 40 24 10. e-post: redaksjonen@naturvern.no

Abonnement: 280/år (privatpersoner), 600/år (bedrifter)

Annonser: HS media, tlf. 62 94 10 30 Faks: 62 94 10 35

Utgiver: Norges Naturvernforbund. Web: www.naturvern.no

Trykking: GAN Grafisk AS.

Neste utgave: 21.09.2001

fagpressen

Foto: Audun Garberg

Under Miljøtreffet i Levanger prøvde miljøvernerne å sette saken på dagsorden, men miljøvernminister Siri Bjerke glimret med sitt fravær. Istedet møtte Stein Lier Hansen som er statssekretær i Miljøverndepartementet. Til venstre ser vi SV-leder Kristin Halvorsen.

Velger bort gasskraftverk

I mars i fjor gikk sentrumsregjeringen av fordi stortingsflertallet åpnet for bygging av gasskraftverk. I valgkampen har gasskraftverk nesten ikke vært nevnt.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

Men nå er gasskraftsaken ikke lenger noe hinder for en ny Bondevik-regjering. Sentrums-partiets statsministerkandidat kan leve med at Stortinget har åpnet for utbygging, og at det er oljeselskapene som skal ta neste skritt. Bondevik håper dessuten å forsere forurensningsfrie gasskraftverk, men er klar over at han må forholde seg til Stortinget. Valgforsker Bernt Aardal synes det er litt underlig at gasskraftverksaken ikke har fått større fokus under valgkampen.

– Den sto i fokus i 1997. Og det var også saken som Bondevik-regjeringen måtte gå av på.

Miljøspørsmål trenger skarpe motsetninger for å holdes varm, påpeker han.

Høyre, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Kystpartiet sier ja til forurensende gasskraftverk. Det gjør ikke de resterende partiene. Aardal tror det er knyttet for stor usikkerhet omkring bygging av gasskraftverk til at partiene velger å kjøre saken frem i valgkampen. I tillegg har partiene klare standpunkt.

For kompleks?

– Er saken for kompleks for velgerne?

– Ikke nødvendigvis, men for noen er den nok det. Både Arbeiderpartiet og Høyre kjører en generell argumentasjon som at

«Det er bedre med gasskraft enn med kullkraft...» Å sette miljøspørsmål på dagsorden pleier å være vanskelig, for det er bred enighet mellom partiene om at: «Vi er alle miljøvennlige». Det er nesten bare Frp som våger å si det motsatte, mener Bernt Aardal.

Styremedlem i Fellesaksjonen mot gasskraftverk, Lars Haltbrekken, forteller at gasskraftsaken har fått oppmerksomhet under valgkampen i Rogaland og Trøndelag.

– Årsaken er nok at det er der det er planlagt bygging – i tillegg til Hordaland, sier Haltbrekken.

– Såre enige

I de riksdekkende media har det vært langt mer stille om gasskraftverk. Og det er noe som Haltbrekken selvfølgelig har merket seg.

– De to selvutnevnte hovedmotstanderne Arbeiderpartiet og Høyre er jo såre enige i denne

saken, nevner han som en forklaring.

Fellesaksjonen mot gasskraftverk har selv forsøkt å sette fokus på saken under valgkampen.

– Under miljøtreffet i Levanger prøvde vi å få gasskraftsaken på dagsordenen, men miljøvernminister Siri Bjerke meldte avbud fordi hun skulle delta på interne partimøter, sier Haltbrekken.

Han er naturlig nok skuffet over Kjell Magne Bondeviks «kuvending» i gasskraftsaken.

– Bondevik mister troverdighet dersom han ikke kommer med mer forpliktende løfter om satsing på CO₂-fri gasskraft. Dessuten kan han som statsminister stanse gasskraftverket i Nord-Trøndelag. Saken ligger nå hos miljøvernministeren og olje- og energiministeren, sier Haltbrekken. ■

Instruert om nye scooterregler

Direktoratet for naturforvaltning fikk klar beskjed om å endre reglene for scooterkjøring, før et forsøk med de nye reglene er ferdig. Endringsforslaget kom kort tid før valget.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Allerede kommende vinterseong kan det bli tillatt med organiserte og guidede snøscooterturer. Kommunene skal også få adgang til å åpne for scooterkjøring langs ubrøytete veier i skog og fjell. Kort tid før stortingsvalget ble forslaget til nye regler fremmet av Direktoratet for naturforvaltning (DN). Høringsfristen er 1. november og endringene skal gjelde allerede fra kommende vinterseong.

Fungerende avdelingsdirektør Ingebrigt Stensaas i DN innrømmer at de har fått klar beskjed fra Miljøverndepartementet om å endre forskriften.

Politisk bestemt

I dag bestemmer fylkesmannen scooterløypene etter forslag fra kommunene. DN har satt i gang et treåring prøveprosjekt der åtte kommuner selv forvalter forskriften for motorferdsel i utmark, men midt under forsøket fremmer direktoratet forslag om nye regler.

– Hvorfor har man ikke ventet til dette forsøket er ferdig og evaluert?

– Det er et godt spørsmål. Men det er et politisk spørsmål som jeg ikke kan svare på.

– Nå åpnes det også for scooterkjøring for turister. Vet dere noe om konsekvensene?

– Nei, det er også et politisk ønske at det skal være muligheter for folk som driver næring å skaffe seg inntekter gjennom dette.

– Dette er altså signaler dere har fått fra Miljøverndepartementet?

– Ja, det er jo det. Vi har forsøkt å knytte dette opp til bedrifter registrert i Foretaksregisteret slik at ikke hvem som helst kan drive med dette, sier Stensaas og presiserer at scooterløypene ikke skal legges langs skiløyper.

Negative konsekvenser

– Dere sier selv i forslaget at dette har en del negative konsekvenser. Er denne liberaliseringen bra for norsk natur?

– Det trenger egentlig ikke å

bli noen liberalisering. Kommunene står fritt. Det viktigste i forsøket er at det gir kommunens innbyggere mulighet for medvirkning. Vi setter vår lit til at det er bevisste borgere bosatt i kommunen, sier Stensaas.

– På vei mot full liberalisering

– Dette er nok et skritt på veien frem til full liberalisering, sier fylkesleder Dag T. Elgvin i Naturvernforbundet i Finnmark. Han er ikke i tvil om at resultatet av endringene blir økt scootertrafikk.

– Hittil har løyper gått i lavlandet til fiskevann. Nå er første skritt tatt for å få løypene opp til fjelltopper. Jeg frykter sveitsiske

tilstander hvor man får scooterløyper til alle topper med flott utsikt, og hvor hvert hotell med respekt for seg selv har en slik løype.

– Turistløypene skal gå til «lavvo, fjellgård eller lignende». Vi ikke det bidra til å begrense antall løyper?

– Hvem som helst kan sette opp en lavo inne på vidda. Så snart det er åpnet en løype for turistkjøring vil ikke de 14 000 andre scootereierne i Finnmark sitte stille. Det kommer til å bli et kjempetryk for å åpne for allmenn ferdsel, sier Elgvin.

Det lykkes ikke N&M Bulletin å få en kommentar fra miljøvernminister Siri Bjerke før bladet gikk i trykken. ■

Foreslår scooterlapp

Fra 1. januar må man ha førerkort for å kjøre snøscooter, foreslår Vegdirektoratet.

Alle som har førerkort for bil, traktor eller motorsykkel, kan i dag også kjøre snøscooter. Nå vil myndighetene innføre obligatorisk opplæring i fjellvett, natur- og miljøvern, samt scooterkjøring i terrenget. Opplæringen bør være på minst 20 timer foreslår Vegdirektoratet i sitt hørings-

forslag. Dessuten må elevene bestå en teoretisk prøve.

Ordningen får ikke tilbakevirkende kraft. Alle som har førerkort for bil, traktor eller motorsykkel, når ordningen innføres, beholder retten til å kjøre snøscooter. ■

Jernbaneverket

Vi utvikler det nasjonale jernbaneløpnettet for det 21. århundre og for miljøvennlig transport

Jernbaneverket

Bioenergi

NORDENS FØRSTE

– Miljø, teknikk og marked

Skaff deg Nordens første oppslagsbok om bioenergi. «Bioenergi - Miljø, teknikk og marked» er fagboka for deg med interesse for energi og energibruk.

392 sider • Rikt illustrert • Pris 420,-
Omfattende stikkordsliste

ENERGIGÅRDEN

Boka bestilles på tlf: 61 33 60 90 eller www.energigarden.no

MELAND
KOMMUNE

Kommunalteknisk avdeling

NORSK TIPPING

SpareBank 1 Vest

ØYGARDEN KOMMUNE
Tlf: Øygarden 66 38 20 00
Fax: 66 38 20 60
6330 TJELOSTØ

Kalenderen

11. - 13. september:

Naturligvis. Kurs i grunnleggende miljøkunnskap. Arr: Teknologisk institutt, tlf: 22 86 51 79.

24. - 25. september:

Konferanse om finansiering av og teknologi for fornybar energi. Arr: Euromoney Energy Events, tlf: + 44 20 7779 8103.

30. september -**4. oktober:**

Kongress for miljøjournalister i Tyskland. Arr: International federation of Environmental Journalists tlf: 33 475 76 47 69

8. - 9. oktober:

Konferanse om karbonmarkedet, London. Arr: Environmental Finance, tlf: + 44 20 7251 91 51

17. - 19. oktober:

Synergi21 - konferanse om bærekraftig utvikling lokalt og nasjonalt, i Stavanger. Arr: MD og KS, tlf: 51 59 81 00.

15. - 16. november

Emballasjedagene 2001 Clarion Oslo Airport Hotel Arr: Den norske Emballasjeforening, tlf: 22 12 17 61

Sikrer giftfrie blåskjell

Fiskeridepartementet setter i gang et eget prosjekt for å sikre giftfrie blåskjell. Det skal sikre blåskjelloppdrettere fra økonomisk ruin.

– Det er en viktig sak for regjeringen å sikre giftfrie blåskjell fordi mulighetene for næringsutvikling basert på blåskjellproduksjon i norske fjorder er så store, sier politisk rådgiver Venke Nordeide i Fiskeridepartementet. SINTEF Fiskeri og havbruk leder tiltaksprosjektet og utprøvingen skjer i Sognefjorden. Resultatene skal brukes over hele Norge. ■

Miljø og utvikling samles

Et kunnskapssenter for miljø og utvikling planlegges i Gaustadbekken på Blindern.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

Bak prosjektet står 11 interesse-senter som ønsker tilhold i bygget, blant annet Meteorologisk institutt. Målet er at dette skal bli et tverrfaglig senter med internasjonal tyngde, og bidra med kompetanse som er nødvendig for god forvaltning av miljøutfordringene verden står over. Styrking av forskningen mellom samfunns-, natur- og ingeniørfag gjennom bedre og utvidet samarbeid er også et mål, samt overføring av miljøkompetanse til

bistandsland. Huset som skal romme 25.000–30.000 kvadratmeter, vil huse 700 personer og samlokaliseringen vil forhåpentligvis gi effektiv drift og mer penger til forskning.

Seniorrådgiver i NIVA og koordinator for arbeidet, Haakon Thaulow, forteller at utredningen skal behandles i hovedstyret til Norges Forskningsråd i oktober.

– Tomte- og reguleringsforholdet på Blindern er også noe som må avklares før senteret kan bli en realitet. I tillegg må finansieringen drøftes. Vi regner med statlig medvirkning til

finansieringen, sier Thaulow.

Han mener dette er et godt konsept og synes det er positivt og viktig at det kommer «nedenfra», og ikke som et resultat av en prosess styrt fra et departement.

I tillegg til Meteorologisk institutt skal følgende institusjoner ha tilhold i huset: CICERO Senter for klimaforskning, alle de fem miljøinstituttene Norsk Institutt for vannforskning (NIVA), Norsk Institutt for Naturforskning (NINA), Norsk Institutt for By- og Regionsforskning (NIBR) og Norsk Institutt for Luftforskning (NILU), Transportøkonomisk institutt, Statens Strålevern, Jordforsk og Universitetet i Oslo ved Institutt for Geofysikk. ■

Vindmølle reises på Kola

Miljøvernministrene fra de fem nordiske landene og russiske miljømyndigheter møttes i Murmansk nylig. Der fikk de mulighet til å beskue den første vindmøllen som reises i september.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

– I og med at møllen ikke var ferdig montert ennå ble det ikke noen offisiell avduking, men en fikk mulighet til å sette fokus på en ny energipolitikk, sier Dag Arne Høystad i Naturvernforbundet.

Han har stor tro på vindkraftens muligheter, og det var nettopp Naturvernforbundet som tok initiativ til et utbyggingselskap for vindkraft på Kola-halvøya for noen år tilbake. I VetroEnergio AS deltar Naturvernforbundet sammen med russiske interesser og Norsk Vind Energi AS.

Et av verdens farligste atomkraftverk ligger på Kola. De eldste reaktorene skulle opprinnelig stenges i 2004, men russiske myndigheter mener at

det ikke finnes alternativer til de utrangerte verkene. I tillegg ser de sitt snitt til å kunne eksportere kraft til Skandinavia.

Finnes alternativer

Men Høystad mener bestemt at det finnes alternativer. Det er i dag stor overkapasitet av kraft slik at stengingen kan begynne, uten at det er fare for kraftbalansen. En framtidig forbruksvekst kan dekkes på flere måter. Høystad poengterer at kysten utenfor Murmansk kanskje er Europas beste for vindproduksjon i storskala, og kan erstatte en av de gamle reaktorene. Det største potensialet er for øvrig konsentrert i en 15–20 kilometer lang stripe langs kysten.

– Infrastrukturen ligger godt til rette. Vindmøllene kan plasseres rundt de eksisterende kraftlinjene, og området er i

tillegg lite befolket, understreker Høystad.

Dieselgeneratorer

Men det er også snakk om vindkraftutbygging i småskala.

– Små avsidesliggende landsbyer får i dag kraftforsyning via dieselgeneratorer. En utbygging kan hjelpe landsbyene med stabil kraftforsyning, opplyser Dag Arne Høystad. ■

Bygger avsaltingsanlegg

Jebel Ali Hotel & Resort i sjeikdommet Dubai bygger avsaltingsanlegg for å bli selvforsynt med vann.

Anlegget skal kunne produsere 1,8 millioner vann per dag når det står ferdig om 11 måneder. Hotellet kan dermed dekke 75 prosent av sitt vannbehov. Selskapene Dutco Construction og Sterling Berkefeld M.E. har fått tildelt oppgaven å få installert det hele. (IPS) ■

Snillere Niño i vente

Geneve: Værphenomenet El Niño ventes å dukke opp igjen i løpet av året, men med mindre styrke enn i 1997 og 1998 da det tok 24.000 menneskeliv.

IPS
GUSTAVO CAPDEVILA

Dette kunngjorde Verdens meteorologiske organisasjon (WMO) tidligere denne uken. Ifølge organisasjonen kommer El Niño, som på norsk betyr barnet, til å dukke opp i løpet av de neste seks til ni månedene i de tropiske områdene av det sentrale og østlige Stillehavet.

– Vi regner ikke med en like dramatisk situasjon som for tre til fire år siden, kommenterer Michael Coughlan, leder for WMOs klimaprogram. Men Coughlan advarer om at selv en mildere variant allikevel kan gi betydelige skader og tap av menneskeliv.

Forrige runde med El Niños herjinger førte – i tillegg til død og materielle tap – til spredning av sykdommer til mer enn en halv million mennesker. Seks millioner ble hjemløse og på verdensbasis fikk værphenomenet direkte betydning for om lag 111 millioner mennesker.

Varmere i Stillehavet

El Niño kommer normalt tilbake hvert fjerde til sjette år. Tidligere har fenomenet ført til reduserte nedbørsmengder i Indonesia og i deler av Filippinene og Papua Ny-Guinea.

Det kommer til gjengjeld store mengder regn i det østlige Stillehavet og langs den

søramerikanske kysten.

Da El Niño var på hell i 1998 tok det motsatte værphenomenet – La Niña, jentebarnet – over. Det kjølte ned overflatevannet i de sentrale og østlige delene av det tropiske Stillehavet.

– Vannstrømmene i det sentrale Stillehavet begynner nå sakte men sikkert å bli varmere enn normalt, forklarer William Kininmonth, en spesialist på austral-asiatisk klimaforskning.

– De fleste eksperter er enige i at det ikke kommer til å skje noen rask oppvarming i løpet av månedene som kommer. Det betyr at vi heller ikke kan vente oss noen sterk El Niño dette året, legger han til.

Sykloner

WMO vil imidlertid ikke garantere at det er en svak El Niño vi kommer til å oppleve i nær framtid. Organisasjonen poengterer at det er mange faktorer som teller

inn når det gjelder å forutsi været. Det er med andre ord ikke nok å bare se på endringer i temperaturen i Stillehavet. Blant annet følger de nøye med på Det indiske hav som i det siste har vært varmere enn vanlig.

Ifølge WMO kan temperaturendringene i Det indiske hav «få konsekvenser for øyer tilknyttet havet og de nærliggende områdene i månedene som kommer».

Endringer i klimaet – og da spesielt global oppvarming – får ofte særdeles alvorlige konsekvenser for økonomien i de landene som rammes. En rapport fra FNs miljøprogram (UNEP) viser at verden årlig opplever tap på 2.700 milliarder kroner på værendringer.

De store tapene rammer i første rekke områder som får besøk av tropiske sykloner eller mister jord som følge av stigende havnivå. ■

kjøp vindkraft

Støtt utviklingen av vindkraft i Norge! Fast pris 2001: **42,53 øre/kWh**
inkl. forbruksavgift og mva. (11,3 øre/kWh) og mva. Netto: 19 øre/kWh, ekskl. avgifter

Nettleie til ditt lokale nettselskap kommer i tillegg. Dersom forbruksavgiften på vindkraft fjernes i løpet av året, skal dette komme selger til gode ved at bruttoprisen til kunden forblir uendret.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE) er Norges største vindkraftprodusent med 6 møller i drift i Ytre Namdal.

Normal årsproduksjon er på 11 mill. kWh.

Vi ordner med skifte av kraftleverandør for deg. Fyll ut svarslippen og send den til oss i dag!

JA, jeg ønsker å kjøpe vindkraft fra NTE: 42,53 øre/kWh for 2001. Jeg gir NTE fullmakt til å forestå skifte av kraftleverandør.

Sendes: NTE, 7736 STEINKJER

Mitt nettselskap: _____ Målnr.: _____

Navn: _____
Adr.: _____
Postnr.: _____ Sted: _____
Tlf.: _____

Landsam Fieldame AS, Steinkjer - foto: Steinar Johansen

Mindre skog enn forventet?

Det er ryddet mer av verdens skogareal enn det en har trodd. Dette kommer fram i en ny undersøkelse fra FNs miljøprogram, basert på satellittoppmåling.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

Men Norsk institutt for Jord og Skogsforskning er kritisk til undersøkelsen. FNs miljøprogram undersøkelse viser blant annet at skogsryddingen er skjedd hurtigere enn forventet, og at landene har overvurdert den delen av arealet som er dekket av skog. For eksempel er 30 prosent av USA skogkledt, mens FNs tall viser at det er 25,2 prosent av arealet som er dekket av skog. Canda har lenge påstått at de har et skogsareal på 43 prosent, men ifølge FN er 37 prosent riktig. Disse overraskende opplysningene har opprørt miljøorganisasjoner, som minner om at flere truede dyrearters overlevelsevne er avhengig av at den tette skogen består.

Ikke stort avvik

Norge deltok ikke i undersøkelsen, men Rune Eriksen ved

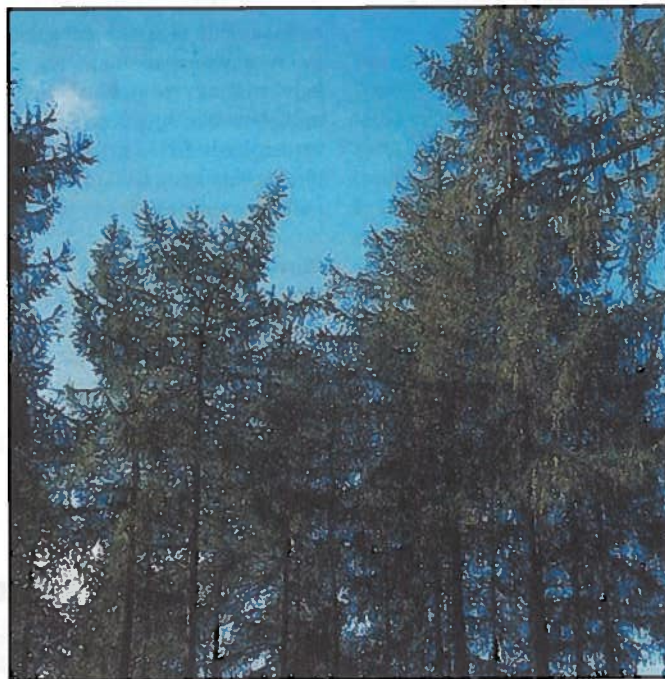
Norsk institutt for Jord- og Skogsforskning opplyser at per dato er cirka 36–37 prosent av arealet dekket av skog.

– Da er også fjellbjørkeskogen inkludert i målingen. Hvis en bare snakker om den produktive skogen lander vi på 27 prosent, opplyser han.

Eriksen mener at det er grunn til å stole på de norske tallene, og tilføyer at de kartlegger skogsressursen ved feltarbeid.

Avdelingsdirektør Geir Harald Strand, også han fra NIJOS, mener en ikke kan trekke bastante konklusjoner ut fra FNs undersøkelse.

– Vi vet ikke om FN og USA myndigheter har benyttet samme definisjon av begrepet «skog». Dessuten bør en generelt være kritisk til bruk av satellittmålinger. De benytter instrumenter som flyr flere hundre kilometer over bakken og gir ikke noe detaljert bilde av skogen. Statistikk basert på målinger på

At USA har oppgitt at de har 30 prosent skog, mens satellittoppmålingen viser 25,2 synes ikke NIJOS er avskrekking stort avvik.

bakken blir heller ikke helt nøyaktige og har kjente feilmarginer, sier han.

At USA har oppgitt at de har 30 prosent skog, mens satellittoppmålingen viser 25,2 prosent synes ikke Strand er et oppsiktsvekkende avvik. Forskjellen kan like gjerne skyldes at det er brukt

ulike definisjoner og metoder i de to undersøkelsene.

Lage plan

Satellittoppmålingen som FN har foretatt er basert på bilder, som er stilt til rådighet av den amerikanske romfartsorganisasjonen, NASA. Det er kun såkalt lukket skog, hvor tettstående trekroner dekker minst 40 prosent av av jorden nedenunder som er medregnet. FNs miljøsjef, Klaus Töpfer, foreslår på bakgrunn av de nye tallene at innsatsen på å bevare skogen samles om 15 land som til sammen råder over 80 prosent. Han mener at disse landene bør utarbeide en plan ved hjelp av internasjonale midler.

– Mesteparten av disse skogsområdene er tynt befolket, og det gir gode muligheter for å oppnå resultater, sier Töpfer til Berlingske Tidende. ■

Norsk solenergi til Afrika

Et norsk selskap vil bli blant de største i verden på solcelleenergi. Nå åpner selskapet en fabrikk i Namibia, skriver Aftenposten.

Rundt to milliarder mennesker i Namibia mangler tilgang til strøm. Utbygging av tradisjonelle kraftverk og elektrisitetsnett krever enorme investeringer. Når kundene i første omgang bare har behov for noen få kilowatt, til

drift av noen lyspærer og en radio, kan slike investeringer knapt forsvares. Derfor satser stadig flere på solcellepaneler. Oljegigantene Shell og BP er blant dem som satser tungt på solenergi. Et annet selskap som har store ambisjoner, er norske SolEnergy.

– Vi har som mål å bli en av verdens ledende aktører innen

dette området, fastslår administrerende direktør Erik Sauar.

I løpet av fem år skal SolEnergy installere 50.000 solcelle-anlegg i Sør-Afrika, i samarbeid med lokale partnere. Ifølge Sauar vil prosjektet koste omtrent 300 millioner kroner. I nabolandet Namibia planlegger SolEnergy å utplassere 15–20.000 anlegg. ■